DIGITÁLIS KULTÚRA

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI MINTAFELADATOK

A 2024. JANUÁR 1-TŐL BEVEZETÉSRE KERÜLŐ VIZSGAKÖVETELMÉNYEK SZERINT

MINTAFELADATOK:

Fontos tudnivalók

A **forrásfájlokat** a Forrasok mappában találja.

Azon programok esetén, melyek nem támogatják a cm-es méretmegadást, használhatja az 1 cm = 40 px = 28 ptátváltást.

1. Szimmetria és arányosság

(25 pont)

A szim_arany_forras elnevezésű forrásfájl (a szövegszerkesztő alapértelmezett formátumában) egy hosszabb dokumentum¹ már stílusokkal tagolt, de még meg nem formázott változatát tartalmazza. Az ön feladata, hogy az oldal jellemzőinek beállításával (margók, élőfej, élőláb) és a dokumentumban már szereplő *Behúzott, Címsor 1, Címsor 2, Címsor 3* és *Első* stílusok módosításával, valamint a kezdőlap megformálásával alakítsa ki a dokumentum arculatát. A szöveg tartalmát ne módosítsa, egyedi formázást – hacsak a feladat ezt külön nem kéri – ne végezzen!

A dokumentum formázásakor az alábbi színeket alkalmazza:

szín	színkód
bézs	RGB(230, 210, 190)
bordó	RGB(100, 25, 50)

- 1. Nyissa meg a szim_arany_forras forrásállomány és mentse el saját könyvtárába, a szövegszerkesztő alapértelmezett formátumában szim_arany néven!
- 2. A lap jobb és bal oldali margóját állítsa 2 cm-esre, felső és alsó margóját hagyja 2,5 cmen.
- 3. Az *Behúzott* elnevezésű stílust módosítsa: legyen 12 pontos, jól olvasható, talpas betűtípussal (pl. Times New Roman vagy Nimbus Roman) szedett, bordó színű, sorkizárt igazítású szöveg, a bekezdés előtt 0, utána 3 pt térközzel, 108%-os sorközzel, 7 cm-es jobboldali behúzással.
- 4. Minden címfokozat (*Címsor 1, Címsor 2* és *Címsor 3*) legyen bordó színű, félkövér, talpatlan (például Arial vagy Nimbus Sans) betűtípussal szedett szöveg.
- 5. Biztosítsa, hogy az első címfokozat (*Címsor 1*) kerüljön mindig új oldalra, legyen fehér háttérrel kiemelt, 32 pontos betűméretű; a bekezdés előtt 0 pt, utána 14 pt térközt, és szimpla sorközt állítson be, igazítsa jobbra, de ennek a címfokozatnak ne legyen jobboldali behúzása!
- 6. A második címfokozat (*Címsor 2*) legyen 14 pontos betűméretű, alulról a betűk színével megegyező színű, vékony vonallal szegélyezett, jobbra igazított, de jobbról az alapértelmezett szöveggel egyező módon 7 cm-re behúzott. A bekezdés alatt ne legyen térköz, felette 2,8 pt-t állítson be.
- 7. A harmadik címfokozat (*Címsor 3*) balra igazított, 12 pontos méretű legyen, előtte állítson be 56 pt térközt.

¹ Forrás: Fekete Soma: A szimmetria világa – a világ szimmetriája Hámori Miklós: Arányok és talányok Wikipédia: Képvers, Szimmetria, Aranymetszés

- 8. A kezdőlapot a következők szerint alakítsa ki:
 - a. Az első bekezdést követő térközt állítsa 6 cm-re, majd alatta a megadott négy szót egy-egy cellában elhelyezve hozzon létre a szedéstükör teljes szélességében egy 2×2-es, 5 cm sormagasságú, vékony, bordó szegélyű táblázatot, melynek bal-felső és jobb-alsó cellája a szegéllyel megegyező színnel, másik két cellája bézs színnel kitöltött. A cellák betűszíne a bordó cellákban bézs, a bézs színű cellákban bordó legyen. A cellák belső margóját állítsa 3 milliméteresre.
 - b. A táblázat szövegei legyenek egységesen 32 pont méretűek és félkövérek, a bordó hátterű cellák szövegei a címsorokkal egyező betűtípusúak, míg a bézs hátterűek esetén válasszon valamilyen kézírást utánzó betűtípust! Az első sor cellái vízszintesen legyenek balra, a második sor cellái pedig jobbra igazítva; az első oszlop cellái legyenek függőlegesen felülre, a második oszlop cellái pedig alulra igazítva!
 - c. Az oldalt lássa el bordó színű, vastag szegéllyel, vagy szúrjon be középre igazított, megfelelő méretű és szegélyezésű, kitöltés nélküli téglalapot. Az így kialakított szegély és a táblázat szegélye érjen össze!
- 9. Az első oldal kivételével az élőlábba helyezzen el egy 6,7 cm széles, 18 cm magas, szegély nélküli, bézs színű téglalapot vízszintesen középre, függőlegesen a lap alsó széléhez igazítva, a szöveg mögé elhelyezve; továbbá szúrjon be vízszintesen középre igazítva oldalszámot és szegélyezze vékony bordó vonallal felülről az élőlábat.
- 10. Az első oldal kivételével legyen minden oldalnak azonos élőfeje. Az élőfejbe szúrjon be egy 6,7 cm széles, 18 cm magas, szegély nélküli, bordó kitöltésű téglalapot a margóhoz jobbra és az oldal felső széléhez igazítva, a szöveg mögé helyezve.
- 11. A fejezetek első bekezdése minden esetben egy külön stílushoz van rendelve (*Első*). Formázza meg ezt a stílust: legyen dőlt, középre zárt, balról 10,5 cm, jobbról 0,2 cm behúzás, a betű színe pedig legyen bézs.
- 12. A Képversek fejezetben található vers betűtípusát módosítsa valamilyen monospace, azaz egyenlő szélességű típusra (például Courier vagy Nimbus Mono), igazítsa balra a szöveget, s ha szükséges változtassa meg a betűméretet, hogy ne törjön meg a vers képe. Biztosítsa, hogy a vers egésze egy oldalra kerüljön!

Minta:

2. Mobiltechnológia

(20 pont)

Gyakran alkalmazott figyelemfelkeltő grafikai megoldás, amikor egy szürke árnyalatos háttérből egy részlet színesen kiemelkedik. Más grafikai elemek mellett erre a hatásra épít az alábbi feladat.

Készítsen a mellékelt mobiltech.pdf elnevezésű, PDF formájú állományban található elektronikus minta alapján pixelgrafikus ábrát és mentse el mobiltech néven a pixelgrafikus képszerkesztő alkalmazás saját formátumában! Munkájához használja a források közt megtalálható pipacs.jpg és mobil.png állományokat².

- 1. Töltse be külön rétegként a pipacs.jpg képet, majd egy új rétegre a mobil.png állományt.
- 2. A mobiltelefont tartó kéz képét nagyítsa fel a képarány megtartásával úgy, hogy függőlegesen a teljes kép legalább kétharmadát kitöltse, majd helyezze el a jobb alsó sarokba.
- 3. Készítsen kijelölést a pipacs rétegen, ami a telefon képernyőjét magába foglalja, de nem lóg le a készülék képéről. A pipacs rétegből másolja ki a kijelölt részt egy új rétegre.
- 4. Az eredeti pipacs réteget duplázza meg, majd a felső példányt alakítsa szürkeárnyalatossá.
- 5. A szürke árnyalatos háttér réteghez adjon rétegmaszkot.
- 6. Készítsen a rétegmaszkon a kép bal szélének közepéből induló, sugaras színátmenetet feketéből fehérbe, ami nagyjából a kép szélességének harmadát foglalja el.
- 7. Külön rétegre helyezze el a "Mobiltechnológia" feliratot piros, 160px méretű, félkövér betűkkel. A réteget mozgassa a mobiltelefont ábrázoló réteg alá.
- 8. Jelölje ki a feliratot, mozgassa el úgy, hogy a felirat részben a kijelző takarásába kerüljön a minta szerint.
- 9. Jelölje ki a felirat kijelző alá eső részét és színezze szürkére. Ha szükséges, ehhez készíthet új rétegre másolatot a feliratból.
- 10. Új rétegre helyezze el az előzőekkel megegyező színben és méretben az "ablak a világra" feliratot!
- 11. Jelölje ki, majd a perspektíva eszközzel alakítsa át a minta szerint úgy, hogy kissé takarja a mobiltelefon szélét.
- 12. A kész képet exportálja mobiltech.jpg és mobiltech.png néven.

² Forrás: https://bixabay.com

3. Dobókocka

(25 pont)

A véletlen jelenségek régóta foglalkoztatják az embereket. Egy ehhez kapcsolódó kísérlet kapcsán öt tanuló egymás után 25-ször dobott két dobókockával, e dobássorozatok eredményeit a Forrasok mappában található dobokocka-forras elnevezésű forrásfájl (a táblázatkezelő alapértelmezett formátumában) *valós* nevű munkalapja tartalmazza. A kísérletet ezután számítógépes szimulációval is elvégezték egy program által generált álvéletlen számokkal; ennek eredményét a munkafüzet *álvéletlen* nevű munkalapja tartalmazza. Végül a *dinamikus* nevű munkalapon a táblázat véletlen számokat generáló képlettel lett kitöltve, így időnként változó értékek szerepelnek benne (az F9 gombot lenyomva például újragenerálhatóak a számok).

A megoldás során vegye figyelembe a következőket:

- A R oszloptól jobbra végezhet segédszámításokat!
- Amennyiben lehetséges, a megoldás során képletet, függvényt, hivatkozást használjon, hogy az adatok módosítása esetén is a kívánt eredményt kapja!
- Ha egy részfeladatban fel akarja használni egy korábbi részfeladat eredményét, de azt nem sikerült teljesen megadnia, használja a megoldását úgy, ahogy van, vagy írjon be egy valószínűnek tűnő eredményt, és azzal dolgozzon tovább! Így ugyanis pontokat kaphat erre a részfeladatra is.
- 1. Nyissa meg a dobokocka-forras nevű, a táblázatkezelő alapértelmezett formátumában lévő állományt, majd mentse a saját könyvtárába dobokocka néven a táblázatkezelő alapértelmezett formátumában.
- 2. A *valós*, *álvéletlen* és *dinamikus* munkalapok felépítése megegyező, így ha egyszerre kijelöli mindhármat, akkor a következő műveleteket egyszerre tudja mindhárom lapon elvégezni:
 - a. A középső táblázat (*B31:055*) sárga oszlopaiban számítsa ki egy-egy dobásra a dobott számok összegét. A fehér cellákban érje el, hogy 1 vagy 0 érték jelenjen meg attól függően, hogy az adott dobás két egyforma vagy két különböző eredményt adott.
 - b. Az 57. sorban a fehér oszlopok alatt összegezze, hogy a 25-25 dobásból hányszor sikerült két egyformát dobni.
 - c. Az 58. sor sárga celláiban jelenítse meg a felettük levő 25-25 dobásösszeg átlagát!
 - d. Az alsó táblázat (*B61:071*) sárga oszlopaiban jelenítse meg, hogy az egyes dobásösszegek hányszor fordultak elő a 25 dobásból. A szomszédos cellákban jelenítse meg, hogy ez a dobások hány %-át jelenti. Törekedjen arra, hogy a képlet másolható legyen, de a másolással a formai beállításokat ne rontsa el!
 - e. A *P61:P71* tartományban jelenítse meg a százalékértékek (fehér cellák) átlagát.
- 3. Az összesítés munkalap B3:B8, C3:C8 és D3:D8 tartományaiban oszloponként másolható képlettel számítsa ki, hogy az egy-egy munkalapon eltárolt 350-350 dobásra vonatkozóan mennyi az egyes dobott értékek relatív gyakorisága, azaz a dobások hányadrésze volt 1-es, 2-es, 3-as, 4-es, 5-ös, illetve 6-os. A számításokat négy tizedesre kerekítve végezze.

- 4. Az összesítés munkalap B9:D9 tartományában határozza meg munkalaponként, hogy melyik a legtöbbször dobott érték, azaz melyik érték relatív gyakorisága a legnagyobb. Az alatta lévő B10:D10 sorban határozza meg a legkevesebbszer dobott értéket is. Amennyiben nem egyértelmű, melyik a legtöbbször vagy legkevesebbszer dobott érték, úgy a több azonos darabszámú érték közül a legkisebbet jelenítse meg.
- 5. Formázza az összesítés munkalapon a táblázatot a minta szerint! A számított cellák legyenek dőlt betűsek, az egy-egy munkalaphoz tartozó értékek, illetve a várt eredmények más-más színnel jelölve. A minta szerint vonja össze a megfelelő cellákat (négy vízszintes és egy függőleges összevonás), a megfelelő helyeken alkalmazzon félkövér megjelenítést. A számított értékeket tartalmazó cellák kitöltése fehér, a többi cella kitöltése világos- vagy sötétszürke legyen; állítson be vastagabb és vékonyabb szegélyeket, ahol szükséges. Ügyeljen a szövegek vízszintes és függőleges igazítására, állítsa be a több sorban való megjelenítést, ahol szükséges.

Minta:

	A	В	С	D	Ε	F	G	Н	1					
1		Valós adatok	Álvéletlen adatok	Dinamikusan változó adatok										
2	Dobott számok	relatív gyakor	isága				várt érték							
3	1	0,1571	0,1486	0,1771		-	0,1667							
4	2	0,1429	0,1486	0,1771			0,1667							
5	3	0,1629	0,1629	0,1571			0,1667							
6	4	0,16	0,1686	0,1743			0,1667							
7	5	0,1771	0,1257	0,1686			0,1667							
8	6	0,2	0,1743	0,1457			0,1667							
9	legtöbbször	6	6	6										
10	legkevesebbszer	2	5	6		_								
11	Dobott összege	ek relatív gyak	orisága	1			várt érték							
12	2	4,00%	4,57%	3,43%			2,78%							
13	3	4,57%	6,86%	6,29%			5,56%							
14	4	5,14%	7,43%	8,57%			8,33%							
15	5	10,86%	8,57%	9,14%			11,11%							
16	6	10,86%	13,71%	15,43%			13,89%							
17	7	16,00%	18,29%	16,57%			16,67%							
18	8	14,86%	13,71%	17,71%			13,89%							
19	9	13,71%	8,00%	9,71%			11,11%							
20	10	9,71%	6,86%	6,86%			8,33%							
21	11	5,14%	6,29%	4,00%			5,56%							
22	12	5,14%	1,71%	2,29%			2,78%							
23	Dobott összegek átlaga													
24		7,31	6,57	6,83			7,00							
25	Két azonos do	básának relatív	v gyakorisága											
26		5,71	2,71	4,57			4,17							
27														
28														

	А	В	С	D	Е	F	G	Н	1	J	К	L	М	Ν	0	Р	0
30		AI	ga	Bé	tör	Col	tán	Diva	adar	Est	ván	Fiktor		Gálmán			
31	1	8	0	7	0	11	0	12	1	8	0	9	0	8	0		
32	2	8	1	7	0	4	0	6	0	9	0	9	0	7	0		
33	3	9	0	9	0	6	0	10	0	9	0	7	0	8	1		
34	4	11	0	12	1	6	1	6	0	7	0	8	1	8	0		
35	5	7	0	7	0	11	0	6	0	10	0	8	0	7	0		
36	6	2	1	4	0	10	1	12	1	6	0	9	0	9	0		
37	7	5	0	10	1	10	1	8	1	7	0	8	1	4	0		
38	8	5	0	6	0	7	0	10	1	7	0	8	0	6	1		
39	9	5	0	6	1	2	1	9	0	8	0	8	0	5	0		
40	10	5	0	8	0	3	0	5	0	7	0	9	0	10	1		
41	11	7	0	7	0	8	0	6	0	3	0	10	0	7	0		
42	12	7	0	5	0	6	1	5	0	10	0	6	0	9	0		
43	13	2	1	9	0	3	0	12	1	9	0	7	0	7	0		
44	14	10	1	10	0	9	0	11	0	2	1	9	0	12	1		
45	15	8	1	6	0	6	0	4	1	10	0	5	0	7	0		
46	16	4		7	0	8	0	11	0	5	0	9	0	5	0		
47	1/	/	0	9	0	6	0	8	0	8	0	10	1	2	1		
48	18	5	0	12	1	10	1	6	0	11	0	5	0	8	0		
49	19	11	0	3	0	/	0		0	9	0	8	0	6	0		
50	20	9	0	10	0	3	0	/	0	4	0	5	0	/	0		
51	21	9	0	8	0	10	0	9	0	1	0	8 7	0	8	1		
52	22	5	0	3	0	8	0	5	0	9	0	1	0	3	0		
53	23	0	1	5	1	5	0	12	1	4	0	4	1	2	1		
55	24	10	0	12	- 1	- 11	0	2	1	0	1	9	0	12	1		
55	20	10	0	5	0	0	0	9	0	4	1	11	0	12	1	Átlag	Várthatá árták
50	Vát azanas		7		5		6		0		2		1		0	Auag 5 74	varinalo erlek
58	Net azonos Dobott összog átlaga	6 72		7 48	5	7 1 2	0	7 02	0	7 16	2	7.84	4	6.06	0	7 31	4,17
59	Doboli Osszey allaya	0,72		7,40		1,12		1,92		7,10		7,04		0,90		7,57	7,00
60		dh	%	dh	%	dh	%	dh	%	dh	%	dh	%	dh	%	neltÅ	Várt eloszlás
61	2	2	8%	0	0%	1	4%	1	4%	1	4%	0	0%	2	8%	4 00%	2.78%
62	3	1	4%	2	8%	- 3	12%	0	0%	1	4%	0	0%	1	4%	4 57%	5 56%
63	4	1	4%	1	4%	1	4%	1	4%	- 3	12%	1	4%	1	4%	5 14%	8.33%
64	5	6	24%	- 3	12%	1	4%	- 3	12%	1	4%	3	12%	2	8%	10.86%	11,11%
65	6	1	4%	3	12%	- 5	20%	5	20%	2	8%	1	4%	2	8%	10.86%	13.89%
66	7	4	16%	5	20%	2	8%	2	8%	5	20%	3	12%	7	28%	16.00%	16.67%
67	8	3	12%	2	8%	4	16%	2	8%	3	12%	7	28%	5	20%	14.86%	13,89%
68	9	3	12%	3	12%	1	4%	3	12%	5	20%	7	28%	2	8%	13,71%	11,11%
69	10	2	8%	3	12%	4	16%	2	8%	3	12%	2	8%	1	4%	9,71%	8,33%
70	11	2	8%	0	0%	3	12%	2	8%	1	4%	1	4%	0	0%	5,14%	5,56%
71	12	0	0%	3	12%	0	0%	4	16%	0	0%	0	0%	2	8%	5,14%	2,78%
72																	

4. Magyar együttesek³

(15 pont)

Magyar könnyűzenét játszó együttesek adatai szerepelnek az UTF-8 kódolású egyuttesek.txt és zeneszek.txt állományokban¹. Az egyes adatelemeket pontosvessző választja el, az első sorban a mezőnevek találhatók.

1. Hozzon létre zenekarok néven új adatbázist! Importálja az együttesek és a zenészek adatait az *együttesek*, illetve *zeneszek* nevű táblákba!

Az *egyuttesek* táblában csak a txt állományban lévő adatok legyenek! A *zeneszek* táblában a zenészek azonosítására vegyen fel új mezőt *azon* néven! A táblák mezőinek nevét, adattípusát és a kulcsot az alábbi leírásnak megfelelően adja meg!

Táblák:

egyuttesek (ekod, nev, ev, mufaj, emerton)

ekod az együttes kódja (szám), ez a kulcs

- *nev* az együttes neve (szöveg)
- *ev* az együttes alakulásának éve (szám)
- *mufaj* az együttes által játszott zenei műfajos felsorolása (szöveg)

emerton az együttes kapott-e eMeRTon-díjat (logikai)

zeneszek (azon, nev, ekod, szuldt, haldt, szerep)

- azon egyedi azonosító (szám), ez a kulcs
- *nev* a zenész neve (szöveg)
- ekod az együttes kódja (szám)
- szuldt a zenéz születési dátuma (dátum)
- haldt a zenész halálozási dátuma (dátum)
- *szerep* a zenész szerepe az együttesben (szöveg)

A két tábla közötti kapcsolatot az ekod mező biztosítja.

A következő feladatok megoldásánál a lekérdezéseket a zárójelben olvasható néven mentse! Ügyeljen arra, hogy a megoldásban pontosan a megoldást adó mezők szerepeljenek!

- 2. Listázza ki a (bármilyen) gitáron játszó zenészeket! (2gitar)
- 3. Hány tagja van az egyes együtteseknek? (*3letszam*)
- 4. Melyik együttes esetleg több együttes rendelkezik a legtöbb énekessel? (*4enekes*)
- 5. Listázza ki a legkorábban alakult együttes tagjait és az együttesben betöltött szerepüket is, a zenészek neve szerint rendezve! (*5tagok*)

³ A feladat Benke G: "Színes érettségi feladatsorok informatikából" című könyvének felhasználásával készült.

6. A neves zenészek némelyike már eltávozott az élők sorából. Melyek azok az együttesek, amelyek ez okból már biztosan nem fognak eredeti felállásban együtt zenélni? *(6egyuttes)*

5. Számoló

(15 pont)

Készítsen összeadás, kivonás és szorzás gyakorlására szolgáló programot az alábbi leírás szerint szamolo neven! A megoldás során használja a *valasz*, *a*, *b*, *c*, *d*, *ok* és *db* nevű, egész típusú változókat.

1. Írja ki a képernyőre a választási lehetőségeket az alábbiak szerint:

```
Milyen műveletet szeretne gyakorolni?
1. Összeadás
2. Kivonás
3. Szorzás
```

2. Olvassa be a választ és tárolja a *valasz* nevű változóba! (Ha a beolvasást nem tudja megvalósítani, akkor állítsa a változó értékét 3-ra a program kódjában.)

```
Választás (1–3): 1
```

- 3. Állítsa a *db* és *ok* nevű változók kezdőértékét nullára. Ezekben a változókban számlálja majd a próbálkozások, illetve helyes válaszok számát.
- 4. Készítsen feltételes ciklust, ami addig fut, amíg a helyes válaszok száma nem éri el az ötöt.
- 5. A cikluson belül a következő utasításokat hajtsa végre:
 - 1. Növelje meg a *db* változó értékét.
 - Generáljon két 1 és 10 közötti véletlen egész számot és tárolja el őket az a és b nevű változókba! (Ha a véletlenszám-generálást nem tudja megvalósítani, akkor az a változó értéke

legyen az ok változó értékének kétszeresére plusz egy, a b változóba pedig tárolja el a db változó tízes osztási maradékánál eggyel nagyobb számot!)

- 3. Készítsen háromágú elágazást a választott művelet sorszáma szerint.
- 4. Az elágazás mindhárom ágában írja ki a képernyőre az elvégzendő műveletet a két generált számmal.
- 5. Az elágazás mindhárom ágában végezze el a generált számokkal a kijelölt műveletet, s az eredményt mentse a *d* nevű változóba!
- 6. Olvassa be a felhasználó megoldását a *c* nevű változóba.
- 7. Készítsen elágazást aszerint, hogy a beolvasott c érték egyenlő-e a helyes megoldást tároló d értékkel.
- 8. Egyenlőség esetén növelje meg az *ok* számláló értékét eggyel és írja ki a "Helyes!" feliratot; egyéb esetben írja ki a "Hibás!" feliratot.

```
7*4 = 28
Helyes!
```

6. A ciklus után írjon ki egy gratuláló szöveget, melyben visszajelzi, hogy hány próbálkozásból sikerült az öt helyes választ megadni.

```
Gratulálunk!
Sikerült 5 helyes műveletet elvégezni 8 próbálkozásból.
```